

แต่เพื่อ หริพิทักษ์

เพื่อเป็นศิลปินที่ประเสริฐสุดแห่งยุค นฤมิตรกรรมของเขา มีความเป็นเลิศที่เทียบได้กับจิตรกรเอกในนานาชาติ หากเขายอมสละเอตทัคคะในทางนี้ เพื่อหันมาอนุรักษ์จิตรกรรมไทยในอดีตโดยทุ่มเทชีวิตและจิตใจให้เต็มที่ นับเป็นการสืบสานกระแสนทางวัฒนธรรมของสยามอย่างสำคัญยิ่ง แต่ชนชั้นบนของไทยแทบไม่เห็นคุณค่าอันวิเศษนี้ เพียงหอไตรวัดระฆัง อันเป็นนิเวศสถานเดิมของต้นราชวงศ์จักรีแห่งเดียว ถ้าไม่มีเพื่อ หริพิทักษ์เสียแล้ว จะได้รับการอนุรักษ์อย่างสง่างามยิ่งได้อย่างไร แต่แล้วหอไตรนี้ ก็คงตั้งศิลปกรรมอื่นๆ ที่เขาอนุรักษ์ไว้ คือถูกทอดทิ้งให้เสื่อมโทรมไป อย่างน่าอับอายนัก ถ้าเราจะบูชาคุณเพื่อ หริพิทักษ์ให้ถูกต้อง ควรต้องอนุรักษ์งานของเขาให้สมสมัยสืบๆ ไป เพื่อเป็นเกียรติเป็นศรีของบ้านเมือง ที่มีความงาม ควบคู่ไปกับความดี และความจริง

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป ได้ร่วมงานกับเพื่อมามาก ทางด้านอนุรักษ์จิตรกรรมต่างๆ และเคยดูแลสารทุกข์สุกดิบของศิลปินผู้ขึ้นมาจนหมดอายุขัย ในโอกาสชาติกาลครบศตวรรษของเขา มูลนิธิได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร (ซึ่งเขาเคยเป็นอาจารย์และนักศึกษา โดยจะกล่าวว่ามีพิเศษกว่าคนอื่นใดหมดแห่งสำนักนั้นก็ได้) และศิลปินร่วมสมัยจำนวนมาก จัดงานบูชาคุณเขาตลอดปี

โดยเริ่มงาน ณ หอไตร วัดระฆัง ตอนเช้าวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ และถ้านั้นจะช่วยปลุกมนตรธรรมสำนึกให้คนร่วมสมัยเห็นคุณค่าของอาคารแห่งนั้น ซึ่งวิเศษสุดทั้งทางสถาปัตยกรรมและจิตรกรรม และเป็นโบราณสถานอันสำคัญยิ่งสำหรับต้นราชวงศ์จักรี จนมีการอนุรักษ์ให้เหมาะสมกับกาลสมัยนั้นจะเป็นการบูชาคุณอดีต ซึ่งมีเพื่อ เป็นผู้เชื่อมเข้าสู่ปัจจุบันอย่างสำคัญยิ่ง

วันเดียวกันนั้น ก็เริ่มงานแสดงนิทรรศการศิลปกรรมต่างๆ ณ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นเวลาหลายวัน จากนั้นก็มีการแสดงศิลปกรรมที่แผ่ออกไป ณ หอศิลป์แห่งกรุงเทพมหานคร ทางสี่แยกปทุมวัน

นอกเหนือไปจากการปาฐกถา อภิปรายและการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่างๆ และการจัดพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ ให้คนร่วมสมัยได้รู้จักชีวิต และผลงานของเพื่อ หริพิทักษ์ ตลอดจนคุณูปการของเขา

อนึ่ง มหาวิทยาลัยศิลปากร มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป และสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ก็ได้เชิญรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงวัฒนธรรม ให้มาเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการ ๑๐๐ ปี ชาตกาล เพื่อ หริพิทักษ์ : ชีวิตและผลงาน ในวันอังคารที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ หอศิลป์ วังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ นิทรรศการเปิดแสดงระหว่างวันที่ ๑๒ ตุลาคม – วันเสาร์ที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ จันทร์ – ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น. วันเสาร์ เวลา ๐๙.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น. เว้นวันอาทิตย์และวันหยุดราชการ

นอกจากนี้แล้ว จะมีนิทรรศการไปแสดงยังจังหวัดต่างๆ โดยครูประทีป หนองปลาหมอ จะพาศิลปินร่วมวงจากสุโขทัยไปบรรเลง ณ จังหวัดนั้นๆ เพื่อปลุกมนตรธรรมสำนึกอีกด้วย

นอกจากนี้แล้ว ก็จะมีคำรณ คุณะดิลก แต่งละครประวัติเพื่อ หริพิทักษ์ เพื่อแสดงในรอบร้อยปีแห่งชาตกาลของเขา ดังเรื่อง ผู้อภิวัฒน์ ของคำรณ ที่แสดงถึงชีวิตประวัติและผลงานของปรีดี พนมยงค์ อย่างได้รับความสำเร็จมาแล้ว แท้ที่จริง ชีวิตรักของเพื่อพิศดารยิ่งกว่าชีวิตคู่อันเรียบง่ายของปรีดีเป็นไหนๆ แม้เขาจะไม่ใช่มุขพลิกแผ่นดินทางการเมือง เช่นท่านรัฐบุรุษอาวุโส แต่เขาก็ทำทนายวงการศิลปะสยามอย่างที่เรียกว่า พลิกแผ่นดินเอาเลยก็ว่าได้

ผลงานทางด้านจิตรกรรมของเขามีมากและมีความเป็นเลิศ อย่างหาศิลปินไทยร่วมสมัยคนใดเทียบไม่ได้ ถ้าคนไทยร่วมสมัยตามีแวว น่าจะหาทางตั้งหอศิลป์เพื่อ หริพิทักษ์ขึ้น ให้ชาวไทยและชาวโลกได้ร่วมกันภูมิใจในความงามอันเป็นเลิศของบุรุษอาชาไนยของสยามคนนี้

คณะผู้จัดงานฉลองร้อยปีของเพื่อคราวนี้ นอกจากมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป และมหาวิทยาลัยศิลปากรแล้ว ยังมีโรงเรียนเพาะช่างที่เขาเคยเรียนมา พร้อมด้วยสมาคมสถาปนิกสยาม และสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเคยร่วมมือกับเขาในการอนุรักษ์หอไตรวัดระฆัง

ถ้านานร้อยปีคราวนี้ จะมีทางปลุกให้ข้าราชการไทยและคณะสงฆ์ไทยได้หันมาเห็นความสำคัญของงานศิลป์ของเรา ให้ได้มีการศึกษาอย่างรู้เท่าทันการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เท่าๆ กับแลเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์งานศิลป์ ที่เข้าถึงความเป็นเลิศ อย่างไรก็ดีเป็นไปอย่างเหมาะสมตามสมควร ความดีของเพื่อ หริพิทักษ์ หากจะเป็นการนำคนไทยร่วมสมัยให้ไปพ้นความมืดบอด ที่ติดคึดอยู่กับความกึ่งดีกึ่งดี กึ่งจริงกึ่งเท็จ ที่หมกมุ่นมัวเมาอยู่กับลัทธิทุนนิยม บริโภคนิยม และอำนาจนิยม เพื่อเข้าหาความงาม ความดี และความจริงได้อย่างสมควรยิ่ง

ส. ศิวรักษ์

๓ ตุลาคม ๒๕๕๓